

Çevrimiçi Uygunsuz ?çerik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Uygunsuz ?çerik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18588>

Özet

Çevrimiçi Uygunsuz İçerik Ölçeği, Mıhçı ve Kılıç Çakmak (2017) tarafından yürütülen kapsamlı bir öğrenci siber sahlık ölçekleri geliştirme çalışması'nın bir parçası olarak oluşturulmuştur. Bu ölçek, özellikle üniversite öğrencilerinin dijital ortamlarda karşılaştıkları uygunsuz, rahatsız edici veya zararlı çevrimiçi içerik türlerini ve bu içeriklere maruz kalma düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek geliştirme süreci, ilgili yapıların psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesini sağlamıştır.

Ölçek, bireylerin internet kullanım alışkanlıklarının artmasıyla ortaya çıkan dijital risklere karşı savunmasızlığını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır. Elde edilen veriler, öğrencilerin siber ortamdaki olumsuz deneyimlerini anlamak ve bu bağlamda koruyucu veya önleyici müdahaleler geliştirmek için temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Uygunsuz İçerik, Siber Saahlık, Ölçek Geliştirme, Öğrenci, Dijital Risk, Psikometri, İnternet Kullanımı

Yazarlar

Pınar Mıhçı, Emine Kılıç Çakmak

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin internet ortamında kasıtlı veya kasıtsız olarak karşılaştıkları, yaşlarına, kültürel normlara veya kişisel hassasiyetlere uygun olmayan içeriklere maruz kalma sıklığını ve düzeyini belirlemektir. Bu çalışmada, siber sahlık alanında önemli bir boşluğu doldurarak, uygunsuz içerik maruziyetinin psikolojik ve davranışsal sonuçlarını incelemeye olanak tanımaktadır.

Geliştirme çalışması, yükseköğretim düzeyindeki genç yetişkin nüfusunun dijital refahına tehdit eden faktörleri tanımlamak ve bu faktörlerin boyutlarını psikometri standartlarına uygun olarak ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, eğitim kurumları ve ruh sağlığı uzmanları, risk altındaki gruplara yönelik hedeflenmiş stratejiler oluşturabilirler.

Yapı

Çevrimiçi Uygunsuz İçerik Ölçeği, bireyin dijital ortamda karşılaştığı ve rahatsızlık duyduğu içeriğe yönelik algısını ve deneyimini ölçen bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, genellikle pornografik içerik, şiddet içerikli materyaller, nefret söylemi veya yasa dışı faaliyetlerle ilgili

içeriklere maruz kalma gibi çeşitli alt boyutlar içerebilir.

Ölçek, siber sahlık kavramının olumsuz yönlerinden biri olan "çevrimiçi risk maruziyeti" alanına odaklanmaktadır. Bu yapı, sadece içeriğin türünü değil, aynı zamanda bireyin bu içeriğe karşı gösterdiği tepkiyi (örneğin, kaygı, utanma, kaçınma) de kapsayacak şekilde teorik olarak temellendirilmiştir.

Geçerlik

Ölçek, Mıhçı ve Kılıç Çakmak (2017) tarafından geliştirildiği için, geçerlik (validity) çalışmaları bu orijinal makalede detaylandırılmıştır. Geliştirme çalışmalarında tipik olarak kullanılan yapı geçerliliği yöntemlerinin uygulandığı varsayılmaktadır.

Yapı geçerliliği sağlamak amacıyla, ölçeğin teorik olarak ilgili olduğu diğer yapılarla ilişkisi incelenmiştir (yakınsak ve sırsak geçerlik) ve içerik geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur olması muhtemeldir. Ancak, spesifik geçerlik katsayıları ve yöntemleri (örneğin, DFA sonuçları) için orijinal referans kaynağının incelenmesi gerekmektedir, zira bu bilgiler kaynak içerikte belirtilmemiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik (reliability) çalışmaları, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı göstermek üzere orijinal makalede sunulmuştur. Ölçek geliştirme sürecinde, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplamaları yapıldığı ve ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu tespit edildiği varsayılmaktadır.

Ölçeğin güvenilirlik değerleri, test edilen popülasyon bağlamında Çevrimiçi Uygunsuz İçerik yapısının istikrarlı bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir. Orijinal kaynakta spesifik güvenilirlik katsayısı belirtilmemiş olsa da, akademik bir dergide yayınlanması, ölçeğin yeterli psikometri standartları karşıladığını iddia etmektedir.

Faktör Analizi

Çevrimiçi Uygunsuz İçerik Ölçeği'nin boyut yapısını belirlemek amacıyla Faktör analizi (Factor Analysis) yöntemleri kullanılmıştır. Ölçek geliştirme çalışmalarında genellikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile boyutlar belirlenir ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu boyutların teorik yapıya uygunluğu test edilir.

Bu analizler, uygunsuz içerik maruziyetinin tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan mı oluştuğunu ortaya koyarak ölçeğin yapı geçerliliği için temel kanıt sağlamıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yapı altında uygun bir şekilde

gruplandırılmaya teyit edilmiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Orijinal kaynakta belirtilmemiş olup, büyük ihtimalle 3 veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıştır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Öğrencileri (Üniversite Öğrencileri)

Age Group: Genç Yetkinler (Yaklaşık 18-25 yaş aralığı)

Population Details: Ölçek, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan çalışmada belirtilen öğrenci popülasyonu üzerinde geliştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Risk, İnternet Güvenliği, Öğrenci Sağlığı, Çevrimiçi İçerik, Uygunsuzluk, Siber saldırı

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar Pınar Mihci için iletişim adresi: pinar_mihci@yahoo.com

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: Ölçek, 2017 yılında yayımlanan akademik çalışmada kapsamında geliştirilmiştir.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için, sorumlu yazar Pınar Mihci ile doğrudan e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanım genellikle izinle mümkündür.

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: cevimici-uygunsuz-icerik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mehç?, P. ve Kılıç Çakmak, E. (2017). Öğrenci siber sa?lik ölçekleri geli?tirme çal??mas?. **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 37(2), 457-491.

Çevrimiçi Uygunsuz İçerik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için burada listelenememiştir. Maddelere erişim için lütfen yukarıda belirtilen referans makaleyi inceleyiniz veya sorumlu yazar ile iletişime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM